

PARAPLYYMIN ALLA

Seija Leivo

PARAPLYYMIN ALLA

Seija Leivo

Paraplyymin alla

romaani

© 2022 Seija Leivo

Kannen suunnittelu: BoD-Books on Demand

Kannen kuva: Seija Leivo

Sisuksen taitto: BoD-Microsoft-Word

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-6272-1

Tarinan henkilöt

Vaasassa:

Oskar Rudenius, s.1884 tukkuliikkeen konttoripäällikkö,

Anni Rudenius, s.1890 Oskarin puoliso

Frans Jussila ”Franssi”, s. 1878, Annin veli

Otto Edvard Rudenius_s. 1849, Oskarin isä

Fredrica Rudenius_s. 1848, Oskarin äiti

Ilma Rudenius, Oskarin sisar, s. 1880

Dagmar Ottiliana Raudas Oskarin ja Ilman serkku, s. 1882.

Edvin Raudas, Oskarin ja Ilman eno

Magnus Rudenius, Oskarin ja Ilman veli

Aliina, Rudeniuksen perheen piika.

Roope, Aliinan poliittisesti suuntautunut puoliso

Toivo, Aliinan ja Roopen poika

Lappeenrannassa:

Auri Helanne, Annin 13 vuotta vanhempi serkku, ”Lappeenrannan mamma”

Hannu Helanne, postimies, edellisen puoliso

Else, Aurin ja Hannun tytär

Jussi, Aurin ja Hannun poika

Poika, Hannu Helanteen lehtolapsi, jonka Auri otti omakseen

Helmi Solovjev s.1890. Annin ystävä lapsuudesta vanhuuteen, opiskeli Helsingin yliopistossa

1.luku,

1911

Kamarista kuului inahdus. Anni reagoi siihen heti ja laski virkkuutyön käsistään keittiön pyöreälle pöydälle. Suloinen äännähdys lämmitti sydäntä niin, että aivan kouraisi. Hän kiiruhti lapsen luo ja nosti hänet ylös kehdestä. Kylläpä vauva olikin painava, vaikka oli vasta kuukauden ikäinen. Ponteva poikalapsi. Oikea Rudenius, oli Oskar sanonut.

Anni painoi lapsen lujasti rintaansa vasten. Hän tunsi poskellaan silkinsileän, untuvaisen kosketuksen. Ininä loppui heti ja poika tuhisi hiljaa.

Anoppi oli sanonut, että Anni meni aivan liian nopeasti ottamaan lapsen, kun se osoitti heräämisen merkkejä. Se ei ehtinyt koskaan huutaa, sen keuhkot eivät voimistuisi, ja siitä tulisi heikko.

Annin sydän olisi särkynyt, jos hän olisi antanut pojan parkua yksin ja hyljättynä kehdoissaan.

Sanokoot mitä sanovat, hän teki niin kuin tahtoi.

Pojan nimi oli Haakon, Haakon niin kuin Norjan kuningas, jota Anni ihaili. Lapsi oli hätäkastettu Helsingissä heti syntymän jälkeen.

Raskausaikana Annin vatsa oli paisunut yli äyräiden. Sukulaiset olivat varmoja, että kaksoet sieltä tulee. Paino oli noussut uhkaavasti. Jo alkusyksystä hänellä oli ollut kamalan tukala olo.

Rudeniuksen perhelääkäri oli tutkinut hänet ja todennut selvän asian, nuoren rouvan sokerikokeet näyttivät punaista ja hänen oli heti vähennettävä makean syöntiä, ettei saisi sokeritautia.

Se olikin ollut helpommin sanottu kuin tehty, nimittäin Annista oli parin viime vuoden aikana kehkeytynyt mestarillinen ruoanlaittaja. Hänen leipomuksensakin veivät kielen mennessään.

Hän käytti runsaasti kermaa ja voita, kun siihen kerran oli mahdollisuus. Siinä ahertaessa tuli napsittua suuhunsa maistiaisia tämän tästä. Nyt raskausaikana oli mielitekoja ollut entistä enemmän, ja pikkuleivät varsinkin maistuivat aivan liian hyvin.

Tohtori oli ollut raskauden loppuaikoina todella huolestunut ja sanonut suoraan, että Annin on mentävä ajoissa

Helsinkiin, että saa synnyttää yhdessä sikäläisistä yksityissairaaloista. Sieltä löytyisi korkeasti oppineita asiantuntijalääkäreitä.

Täällä Vaasassa synnyttäminen olisi tohtorin mukaan riskaabelia - lapsi kohdussa tuntui kovin suurelta ja Anni oli synnyttäjäksi pienikokoinen. Tohtori ei ottaisi vastuulleen sitä, että äidille ja lapselle kävisi huonosti. Niinpä hän lähetti heidät kollegansa, helsinkiläisen tohtori Laimi Leideniuksen yksityispotilaaksi.

Leidenius oli kautta maan tunnettu synnytyslääkäri. Hän työskenteli Helsingin yleisen sairaalan synnytysosastolla, mutta yksityispotilaitaan hän hoiti Ensi-sairaalassa. Siellä Anni saisi käydä häntä tapaamassa Helsinkiin saavuttuaan ja myös synnyttää lapsensa siellä.

Oskarín Helsingissä asuva Edith-sisar oli ehdottanut myös Boijen yksityissairaala, joka sijaitsi Elisabetinkadulla, mutta Anni oli valinnut Ensi-sairaalan, kun kerran hänen luotettu tohtorinsa oli sitä suositellut.

Oskar oli ottanut lomaa Vaasalaisesta tukkuliikkeestä, jossa työskenteli konttorinhoitajana, ja niin he olivat lähteneet. Loman ottaminen tällaisesta syystä oli tavatonta ja se onnistui vain, koska Oskar oli pidetty työntekijä ja hänen

isänsä, kauppias Otto Edvard Rudenius, sattui olemaan tukkuliikkeen johtajan hyvä ystävä.

Helsingissä Anni ja Oskar majoittuivat Edithin perheen luokse - tämä oli asunut Suuriruhtinaskunnan pääkaupungissa jo vuosia miehensä ja lastensa kanssa.

Tohtori Leidenius oli tutkinut Annin ja todennut saman kuin perhelääkäri, lapsi oli liian suuri. Onneksi se liikkui kohdussa hyvin ja sen pikkuinen sydän löi tasaisesti ja vikkelään. Mitään välitöntä vaaraa ei siis tuntunut olevan. Perhe voisi mennä kaikessa rauhassa sukulaistensa luokse odottamaan synnytyksen alkamista.

Lokakuun alussa synnytyspoltot sitten alkoivat. Ensi-sairaalaan lähdettiin vossikalla. Oskar saatteli vaimonsa perille asti.

Kolme pitkää vuorokautta Anni kärsi Ensi-sairaalan synnytyshuoneessa. Itse tohtori Leidenius kävi usein häntä katsomassa ja tilannetta seurattiin herkeämättä.

Viimein synnytys alkoi toden teolla.

Oli onneksi aamu ja tohtorikin jo paikalla.

Ponnistusvaihe oli loputtoman pitkä. Tohtori jo mainitsi ääneen keisarinleikkauksen ja Anni käpertyi kauhusta. Hän tiesi, että siihen saattoi kuolla.

Leikkaukseen ei sentään tarvinnut ryhtyä. Lapsi syntyi nopeammin sieltä, mistä pitikin, julmien pihtien avulla, jotka puristettiin lapsen pään ympärille ja sitten vedettiin.

Ponnistusten viime hetkillä Anni pyörtyi. Mutta lapsi oli ulkona. Hän oli työntänyt sen itsestään viimeisillä voimillaan - suuren poikalapsen, joka painoi syntyessään peräti 5,9 kiloa ja oli 56 senttimetriä pitkä. Syntymä oli tapahtunut tasan viikkoa ennen Annin omaa 21-vuotispäivää.

Päivisin syksyn kelmeä aurinko pilkisti sisään synnytyshuoneen ikkunoista ja lämpömittari pysytteli vielä nollan yläpuolella. Annia ja lasta pidettiin sairaalassa yli normaalin ajan, koska vauvalla oli vaikeuksia. Hänen sokeriarvonsa olivat lääkärin mukaan laskeneet nopeasti vaarallisen alas, mutta oli myös muuta. Jotakin, mitä ei haluttu kertoa - ei ennen kuin Oskar oli paikalla.

Oskar oli tullut pikimmiten sisarensa ja valtavan kukkapuskan kanssa heitä katsomaan. Hän oli ollut maailman ylpein isä, mutta sitten oli tohtori Leidenius

käskennyt Edithin pois huoneesta ja kertonut Annille ja Oskarille järkyttävän uutisen.

Pojalla oli vesipää. Hänellä oli myös selkäydintyrä, joka oli tehnyt pienen pussin selkään, ulkopuolelle. Juuri tuosta tyrästä vesipäää tohtorin mukaan johtui.

Anni ja Oskar olivat musertuneet. Annin syntymäpäivä oli tullut ja mennyt. Oskar oli silloinkin kiikuttanut sairaalaan kauniin kukkakimpun, mutta he olivat vain istuneet ja murehtineet yhdessä pienen poikansa kohtaloa. Kuinka vakavaa se oli? Kuolisiko vauva?

Pahimmasta iskusta toipuminen oli kestänyt kauan. Pitkiä keskusteluja oli käyty eri lääkäreiden kanssa. Anni ja Oskar olivat mitenkuten toluissaan, kun lopulta pääsivät vauvansa kanssa lähtemään pois sairaalasta. Mukaansa he saivat suuren määrän tärkeitä hoito-ohjeita. Vauva oli kolmen viikon ikäinen.

Kotikaupungissa heitä odottaisi oma perhelääkäri.

Syksyinen sade ja kova tuuli piiskasivat Helsinkiä, kun Oskar perheineen astui kuomuvossikkaan Edithin kodin lähistöllä.

Pienen pojan kanssa ei olisi tullut kuuloonkaan lähteä kävelemään edes tuota lyhyttä matkaa rautatieasemalle.

Junamatka Nikolainkaupunkiin, oli onneksi helppo. Heitä oli kyllä varoitettu matkustamasta niin pienen lapsen kanssa, mutta he halusivat päästä jo vihdoin omaan kotiinsa. Haakon oli matkalla rauhallinen ja nukkui paljon. Anni itse oli vieläkin hiukan kipeä, istuminen oli vaikeaa. Hän oli saanut mukaansa särkyyn aspiriinia. Sen avulla hän selvisi matkasta kunnialla.

Nyt oli oltu jo viikko kotona. Kaikki oli uutta ja outoa. Pikku Haakon oli hyvin kiltti ja nukkui paljon. Useimmiten Annin piti herättämällä herättää hänet syömään.

Neuvoja lapsenhoitoon riitti. Anoppikin jaksoi vaikeasta luuvalostaan huolimatta tulla lähestulkoon joka päivä poikansa kotiin tarkistamaan, että miniä selvisi lapsen kanssa.

Koko suku tuntui jo tietävän Haakonin sairaudesta.

Anopille Anni soi suuren kiitoksen siitä, että tämä toi mukanaan piian pesemään vauvan pyykkiä, sillä pyykkäminen olisi ollut äsken synnyttäneelle vielä raskasta.

Kaupungin kaivot olivat jo jonkin aikaa kärsineet vesipulasta ja lakanat ja muut suuret vaatteet pestiin meren rannassa. Sinne Anni ei olisi jaksanut, puhumattakaan veden raahaamisesta kotiin. Kuivimpina aikoina Vaasassa oli juomavesikin kärrätty kaupunkiin aina Palosaarelta asti.

Vähitellen Annin oli kuitenkin tartuttava taas arkeen, kotia piti hoitaa ja ruokaa valmistaa. Oskar kävi töissä pitkiä päiviä.

Käly, Oskarin Ilma-sisko, vieraili tämän tästä. Hän auttoi mielellään ja oli hyvä ystävä. Anni piti hänestä ja he sopivat yhteen, huolimatta kymmenen vuoden ikäerostaan.

Ilma oli iloinen ja pirteä kuin nuori tyttönen, nauroi ja höpötti paljon. Annista epäili välillä, että ystävä tieteen tahtoen esitti iloista, että saisi pidettyä hänen mielialaansa korkealla. Anni huomasi kyllä, kuinka Ilma pysähtyi seisomaan vauvan kehdon äärelle ja katseli sitä syvä huoli kasvoillaan.

Ilma eleli edelleen isänsä talossa. Se oli kätevää, sillä elatuksensa hän ansaitsi hoitamalla pappa Rudeniuksen liikeyritysten ja kiinteistöjen kirjanpitoa.

Hän ei ollut löytänyt itselleen sopivaa miestä, sanottiin. Annille Ilma oli uskoutunut – hän ei miestä edes kaivannut, ja häntä ärsytti kovasti ainainen patistelu asian suhteen. Omat vanhemmat ja kaikki hyväntahtoiset sukulaistädit kyselivät lakkaamatta hänen sulhasasioistaan ja yrittivät esitellä hänet milloin minkäkin tuttavaperheen komealle perilliselle.

Sitä paitsi tuumi Ilma, hän alkoi olla sen ikäinen, että sopivimmat puolisoehdokkaat olivat melkoisen vähissä - kaikki jo naimisissa. Hänelle riittivät mainiosti omat hyvät ystävät, perhe ja itselle sopiva työ tutussa ympäristössä. Hän oli elämäänsä tyytyväinen.

Sukulais- ja ystäväpiiri oli laaja ja seuraelämä vilkasta. Hän koki, ettei häneltä puuttunut mitään. Sen Anni uskoi ja antoi asian olla.

Hänelle riitti heidän ystäväyhtensä.

Anni vaihtoi Haakonin kuiviin kapaloihin. Se onnistui jo melko hyvin, olihan hänellä ennestään kokemusta, kun hän lapsena Lappeenrannassa oli paljonkin hoitanut serkkunsa

Aurin kasvattipoikaa, joka oli yllättävällä tavalla ilmestynyt navetan porstuan kautta serkun perheeseen.

Haakon oli nyt rauhallinen. Yöllä hän oli saanut yllättävän kouristuskohtauksen, mutta se oli mennyt pian ohi.

Kouristukset olivat Annin mielestä pelottavia, mutta tohtorin mukaan kuuluivat lapsen sairauteen. Anni tunsu itsensä välillä täysin avuttomaksi. Kyyneleet valuivat poskille, kun hän näki pienokaisensa kärsivän eikä voinut auttaa.

Haakonin pää ei ollut paljoa normaalia suurempi, mutta aukileen kohdalla näkyi pullotusta. Tohtori oli kertonut, että siitä tiesi lapsen aivoissa olevan painetta. Pään kasvuakin heidän tuli huolella seurata.

Anni asettui lapsen kanssa keittiön keinutuoliin. Keinu oli peritty Oskarin isänäidiltä Lovisalta, joka oli kaikkien läheisten suureksi suruksi menehtynyt pian nuorenparin kihlautumisen jälkeen. Lovisa-mummo oli ehtinyt heidän tuttavuutensa aikana tulla Annille hyvin rakkaaksi, kun hän oli hoitanut vanhusta tämän loukattua itsensä.

"Anni havahtui loiskahduksiin, joiden tajusi kuuluvan viereisestä ammeesta. Hän kääntyi katsomaan juuri, kun vanha Margaretha kurkotteli laukkuaan ammeensa viereiseltä penkiltä. Annin suu lokahti auki. Hän ei saanut estettyä pientä pyrskähdyistä rouvan vetäessä laukustaan sievän likööripullon ja kaksi pienen pientä kristallilasia.

Nyt tyttö me rentoudumme, täti hekotteli hikikarpaloiden vierieissä hänen otsallaan."

PARAPLYYMIN ALLA on jatko-osa Seija Leivon historialliselle romaanille Kauluksessa kultainen hämähäkki.

Tarinan päähenkilö Anni on nyt nuori aikuinen ja naimisissa Oskar Rudeniuksen kanssa. Nuoren perheen elämä on onnellista ystävien ja sukulaisten ympäröimänä, mutta yhä vain on kohtalolla Annin varalle odottamattomiakin yllätyksiä.

Anni pääsee jälleen myös pitkälle matkalle halki Suomen. Matka on hänelle usealla tavalla kasvun paikka.

Tarina kuljettaa lukijaa Annin mukana 1912-17 vuosien Suomessa levottomienkin aikojen halki.

Tarina on sisältää faktaa, joka perustuu kirjoittajan oman isoäidin elämäntapahtumiin. Fiktiolla tarina täydentyy. Henkilöiden nimet on muutettu.

BoD

9 789528 062721